

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αριθ. 75570/11

G.T.

κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 13 Νοεμβρίου 2018 σε επιτροπή, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Aleš Pejchal, *πρόεδρος*,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *δικαστές*,

και Abel Campos, *γραμματέας τμήματος*,

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω προσφυγή που κατατέθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2011,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις οι οποίες υποβλήθηκαν από την εναγόμενη Κυβέρνηση και εκείνες οι οποίες κατατέθηκαν από τον προσφεύγοντα.

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Ο προσφεύγων, κ. G.T., είναι ένας άπατρις παλαιστινιακής καταγωγής. Η αντιπρόεδρος του τμήματος έκανε δεκτό το αίτημα μη δημοσιοποίησης της ταυτότητας το οποίο διατυπώθηκε από τον προσφεύγοντα (άρθρο 47 § 4 του Κανονισμού του Δικαστηρίου). Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από την κυρία Μ. Παπαμηνά, δικηγόρο του Συλλόγου της Αθήνας.

2. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τις εντολοδόχους του αντιπροσώπου της, κυρία Α. Δημητρακοπούλου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Παπαϊωάννου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων επικαλέστηκε μία παραβίαση των άρθρων 3, 13 και 5 §§ 1, 2 και 4 της Σύμβασης.

4. Στις 10 Νοεμβρίου 2015, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

5. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως αυτά εξετάστηκαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Τα συμβάντα πριν την άφιξη του προσφεύγοντος στην Ελλάδα, κατά την εκδοχή των πραγματικών περιστατικών που παρουσιάστηκε από τον τελευταίο

6. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι προέρχεται από μία οικογένεια παλαιστινιακής καταγωγής και ότι γεννήθηκε στον Λίβανο. Διευκρινίζει ότι έζησε στην χώρα αυτή με την οικογένειά του στα παλαιστινιακά στρατόπεδα προσφύγων μέχρις ότου αυτή αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τον Λίβανο για να μεταβεί στην Συρία. Φέρεται να διέμεινε τότε σε ένα στρατόπεδο με την μητέρα του επί δέκα έτη περίπου και στην συνέχεια επέστρεψε στον Λίβανο, όπου εντάχθηκε στο κίνημα της Φατάχ.

7. Ο προσφεύγων δηλώνει ότι, στην αρχή της δεκαετίας του 2000, αυτός συνελήφθη και κατηγορήθηκε από τα μέλη του κινήματος της Φατάχ ότι ενήργησε κατά των συμφερόντων του τελευταίου. Προσθέτει ότι «ομολόγησε» τις πράξεις για τις οποίες κατηγορήθηκε μετά από βασανιστήρια, στην συνέχεια δε ότι παραδόθηκε στις αρχές του Λιβάνου και ότι αυτές, αφού του απήγγειλαν κατηγορίες, τον έθεσαν υπό κράτηση για διάφορα αδικήματα τα οποία αυτός υποστηρίζει ότι δεν είχε διαπράξει. Κατά την διάρκεια της κράτησής του, φέρεται να υποβλήθηκε και πάλι σε βασανιστήρια. Ισχυρίζεται ότι καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης πέντε ετών, αλλά ότι παρέμεινε φυλακισμένος επί περισσότερα από έξι και μισό έτη.

8. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι απολύθηκε το 2008 και ότι στην συνέχεια έφυγε από τον Λίβανο φοβούμενος για την ζωή του.

2. Τα συμβάντα μετά την άφιξη του προσφεύγοντος στην Ελλάδα

9. Στην 30 Σεπτεμβρίου 2008, ο προσφεύγων εισήλθε στην Ελλάδα.

10. Στις 17 Οκτωβρίου 2008, κατέθεσε μία αίτηση για την χορήγηση ασύλου. Την ίδια ημέρα, έδωσε μία συνέντευξη σχετικά με την αίτηση αυτή. Ως προς αυτήν, αναφέρει ότι δεν έλαβε οποιαδήποτε ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά του και ότι η εξέταση της αίτησής του για την χορήγηση ασύλου ήταν επιφανειακή, με αποτέλεσμα να μην μπορεί, κατ'αυτόν, να εκθέσει τους λόγους που τον ανάγκασαν να φύγει από τον Λίβανο.

11. Στις 22 Οκτωβρίου 2008 χορηγήθηκε στον προσφεύγοντα μία κάρτα αιτούντος άσυλο.

12. Στις 11 Νοεμβρίου 2008 η αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος απορρίφθηκε (απόφαση αριθ. 95/136723). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον τελευταίο στις 21 Απριλίου 2009.

13. Στις 23 Απριλίου 2009 ο προσφεύγων κατέθεσε ένσταση κατά της απόφασης αυτής.

14. Κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, καθ'όλο αυτό το διάστημα ο τόπος διαμονής του ήταν γνωστός στις αρχές και εμφανιζόταν κάθε έξι μήνες στην Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής προκειμένου να ανανεώσει την κάρτα αιτούντος ασύλου του.

15. Στις 11 Φεβρουαρίου 2011 ένας αστυνομικός μετέβη στην κατοικία του προσφεύγοντος προκειμένου να του κοινοποιήσει μία κλήση για συνέντευξη ενώπιον της επιτροπής ενστάσεων, η οποία είχε οριστεί για τις 18 Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την αίτησή του για την χορήγηση ασύλου. Δεδομένου ότι δεν βρήκε τον ενδιαφερόμενο, ο αστυνομικός θυροκόλλησε το έγγραφο.

16. Στις 12 Φεβρουαρίου 2011 ο προσφεύγων συνελήφθη και τέθηκε υπό κράτηση στους χώρους της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής. Ως προς αυτήν, αναφέρει ότι κάποιοι αστυνομικοί τον κακομεταχειρίστηκαν την πρώτη ημέρα της κράτησής του και ότι στην συνέχεια δεν του παρείχαν ιατρική περίθαλψη παρά τα παράπονά του σχετικά με την κατάσταση της υγείας του. Προσθέτει ότι οι αρχές τον ανέκριναν πολλές φορές προκειμένου να διαπιστώσουν αν ήταν μέλος της οργάνωσης Φατάχ Αλ Ισλάμ. Ισχυρίζεται επίσης ότι ενημερώθηκε από τον αδελφό του ότι, σύμφωνα με άρθρα που δημοσιεύθηκαν στον τύπο, η αστυνομία βεβαίωσε ότι αυτός υπήρξε μέλος της οργάνωσης αυτής, η οποία θεωρείται ως τρομοκρατική.

17. Επίσης στις 12 Φεβρουαρίου 2011, ο διευθυντής της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής εξέδωσε μία απόφαση με την οποία διέταξε την κράτηση του προσφεύγοντος (απόφαση αριθ. 445662/1). Ανέφερε ότι το μέτρο αυτό ελήφθη για τον λόγο ότι αυτός «συνιστούσε κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια, όπως τούτο προέκυπτε από το έγγραφο αριθ. 6712/827-52519 της 8 Φεβρουαρίου 2011», το οποίο είχε χαρακτηριστεί «άκρως απόρρητο» όπως και τα σχετικά έγγραφα. Όριζε επίσης ότι η κράτηση ήταν αναγκαία για την ταχεία και αποτελεσματική εξέταση της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος, εξαιτίας του γεγονότος ότι, στις 11 Φεβρουαρίου 2011, οι αρχές είχαν επιχειρήσει, ματαίως, να κοινοποιήσουν στον ενδιαφερόμενο την

κλήση για μία συνέντευξη σχετική με την εν λόγω αίτηση. Τέλος, σημείωνε ότι ο προσφεύγων προσπαθούσε να αποφύγει την εξέταση της αίτησης ασύλου του και να παρατείνει, κατά τρόπο παρελκυστικό, την διαμονή του μέσα στην χώρα. Η απόφαση κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 13 Φεβρουαρίου 2011.

18. Στις 18 Φεβρουαρίου 2011, ο προσφεύγων μετήχθη ενώπιον της επιτροπής ενστάσεων προκειμένου να δώσει την συνέντευξη σχετικά με την αίτησή του για την χορήγηση ασύλου. Αυτός ζήτησε την αναβολή της συνέντευξης αυτής, υποστηρίζοντας ότι δεν είχε στην διάθεσή του επαρκή χρόνο για να ετοιμαστεί. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε και η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, κατά την διάρκεια της συνέντευξης ήταν παρόντες δύο ένοπλοι αστυνομικοί, τα μέλη της επιτροπής ήταν δυσμενώς προδιατεθειμένα έναντι του, οι δε τεθείσες ερωτήσεις δεν καταγράφηκαν όλες από αυτά. Πάντοτε σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, δεν διατάχθηκε η μεταγωγή του σε ένα εξειδικευμένο κέντρο ενόψει της διαπίστωσης των βασανιστηρίων στα οποία υποστήριζε ότι είχε υποβληθεί στον Λίβανο. Ο προσφεύγων κατέθεσε δύο υπομνήματα ενώπιον της επιτροπής ενστάσεων, ένα την ημέρα της συνέντευξης και ένα στις 21 Φεβρουαρίου 2011.

19. Στις 21 Φεβρουαρίου 2011 η δικηγόρος του προσφεύγοντος απέκτησε πρόσβαση στον φάκελό του στην επιτροπή ενστάσεων. Αυτή διαπίστωσε ότι από ορισμένα έγγραφα προέκυπτε ότι οι αστυνομικές αρχές παρακολουθούσαν τον προσφεύγοντα πριν από την θέση του τελευταίου υπό κράτηση. Την ίδια ημέρα, ζήτησε από την υπηρεσία απελάσεων της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής την χορήγηση ενός αντιγράφου του εγγράφου αριθ. 6712/827-52519 της 8 Φεβρουαρίου 2011. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι η χορήγηση αντιγράφου του εγγράφου αυτού θα έβλαπτε την ασφάλεια του Κράτους.

20. Στις 23 Φεβρουαρίου 2011 ο προσφεύγων κατέθεσε αντιρρήσεις κατά της κράτησής του ενώπιον του διευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής. Στην προσφυγή του, αυτός δήλωσε ότι είχε φύγει από τον Λίβανο φοβούμενος για την ζωή του. Εξάλλου, υποστήριζε ότι η κράτησή του δεν είχε έρεισμα στο εθνικό δίκαιο και ότι ήταν αντίθετη προς το άρθρο 5 της Σύμβασης διότι, κατά την άποψή του, η εθνική νομοθεσία δεν επέτρεπε την θέση υπό κράτηση ενός προσώπου το οποίο δεν κρατείται μετά την εκ μέρους του κατάθεση μιας αίτησης για την χορήγηση ασύλου. Αυτός παραπονέθηκε επίσης ότι η απόφαση που διέταξε την θέση υπό κράτηση στηριζόταν σε ένα έγγραφο χαρακτηρισμένο «άκρως απόρρητο» και ότι δεν του

επιτράπηκε να λάβει γνώση του εγγράφου αυτού, με αποτέλεσμα η απόφαση αυτή να μην είναι αιτιολογημένη. Η προσφυγή υπογράφηκε από ένα μέλος της νομικής υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες.

Από τον φάκελο δεν προκύπτει ότι οι αρχές απάντησαν στην αίτηση αυτή.

21. Στις 25 Φεβρουαρίου 2011 ο προσφεύγων κατέθεσε αντιρρήσεις κατά της κράτησής του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά. Ανέφερε ότι είχε φύγει από τον Λίβανο φοβούμενος για την ζωή του. Υποστήριξε, κατ'αρχήν, ότι η εθνική νομοθεσία επέτρεπε την διατήρηση υπό κράτηση ενός αλλοδαπού ο οποίος, ενώ κρατείται ήδη ενόψει της απέλασής του, υποβάλλει μία αίτηση για την χορήγηση ασύλου, και όχι την θέση υπό κράτηση ενός αιτούντος άσυλο ο οποίος, όπως και ο ίδιος, είναι ελεύθερος. Ισχυρίστηκε, κατά δεύτερο λόγο, ότι η κράτησή του ήταν αυθαίρετη και αντίθετη, μεταξύ άλλων, προς το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης για τον λόγο ότι δεν προβλεπόταν ούτε από το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005 ούτε από το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 114/2010. Προσέθετε ότι η απόφαση η οποία διέταξε την θέση του υπό κράτηση δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Ως προς τούτο, επιχειρηματολόγησε ότι το περιεχόμενο των εγγράφων που χρησίμευσαν για την θεμελίωση της απόφασης αυτής δεν τέθηκε στην διάθεσή του. Επικαλούμενος την νομολογία του Δικαστηρίου, ισχυρίστηκε ότι το γεγονός ότι τέτοια έγγραφα είχαν χαρακτηριστεί «απόρρητα» δεν απάλλασσε την διοίκηση από την υποχρέωση να δώσει στον ενδιαφερόμενο πρόσβαση σε αυτά, διαφορετικά αυτός θα τελούσε σε αδυναμία να αμφισβητήσει αποτελεσματικά την θέση του υπό κράτηση. Τέλος, αντέκρουε την ύπαρξη κινδύνου φυγής εκ μέρους του, παρατήρησε δε ότι, αν και οι αρχές «δεν μπόρεσαν να τον βρουν» στις 11 Φεβρουαρίου 2011, προκειμένου να του κοινοποιήσουν την πιο πάνω αναφερόμενη κλήση, μπόρεσαν εν τούτοις να τον συλλάβουν την επομένη. Στην προσφυγή του ο προσφεύγων δεν διατύπωσε αιτιάσεις ως προς τις συνθήκες κράτησής του.

22. Την ίδια ημέρα η επιτροπή ενστάσεων απέρριψε την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος (απόφαση αριθ. 95/136723). Κατ'αρχήν, έκρινε ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε προβάλει τις αντιρρήσεις του σχετικά με την κράτησή του πριν την έναρξη της συνέντευξης. Κατά δεύτερο λόγο, σημείωσε ότι ο προσφεύγων ήταν ελεύθερος μέχρι τις 12 Φεβρουαρίου 2011 και ότι, παρά ταύτα, δεν απευθύνθηκε σε ένα εξειδικευμένο κέντρο προκειμένου να διαπιστωθούν τα βασανιστήρια στα οποία αυτός υποστηρίζει ότι υποβλήθηκε. Κατά τρίτο λόγο, προέβη σε μία ανάλυση της κατάστασης στον Λίβανο και σημείωσε ότι ο κίνδυνος δίωξης που προέβαλε ο

προσφεύγων δεν ήταν αντικειμενικός διότι οι εν λόγω ισχυρισμοί δεν αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα της κατάστασης που επικρατούσε στην χώρα αυτή. Μετά από αξιολόγηση της αξιοπιστίας του αφηγήματος του προσφεύγοντος, έκρινε ότι οι ισχυρισμοί του τελευταίου όσον αφορά την προσβολή της ελευθερίας και της ασφαλείας του τόσο από τις αρχές του Λιβάνου όσο και από το κίνημα της Φατάχ ήταν αόριστοι και δεν ενισχύθηκαν από τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στον Λίβανο. Ειδικότερα, διαπίστωσε ότι οι λόγοι τους οποίους επικαλέστηκε ο προσφεύγων σχετικά τόσο με την σύλληψή του από το κίνημα της Φατάχ όσο και με την παράδοσή του στις αρχές του Λιβάνου, καθώς και τον ισχυρισμό σύμφωνα με τον οποίο ο ενδιαφερόμενος είχε εξαναγκαστεί να διαμείνει σε ένα στρατόπεδο παλαιστινίων προσφύγων προκειμένου να δώσει στις αρχές του Λιβάνου πληροφορίες σχετικές με τις ισλαμιστικές οργανώσεις, και τούτο φέρεται να τον έθετε σε κίνδυνο, δεν αντιστοιχούσαν με την πραγματικότητα της υφιστάμενης κατάστασης στον Λίβανο. Η επιτροπή ενστάσεων τόνιζε μέσα στην απόφασή της ότι ο προσφεύγων είχε στην διάθεσή του εξήντα ημέρες για να καταθέσει μία αίτηση ακύρωσης κατ'αυτής ενώπιον του διοικητικού εφετείου. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 11 Μαρτίου 2011.

23. Στις 2 Μαρτίου 2011 η πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά απέρριψε τις αντιρρήσεις οι οποίες διατυπώθηκαν όσον αφορά την κράτηση του προσφεύγοντος (απόφαση αριθ. Π163/2011). Σημείωσε ειδικότερα ότι το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 114/2010 επέτρεπε, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, την θέση υπό κράτηση ενός αιτούντος άσυλο και έκρινε ότι η κράτηση του προσφεύγοντος ήταν νόμιμη. Όσον αφορά την αιτιολογία της απόφασης για την θέση υπό κράτηση, έκρινε ότι, όταν μία τέτοια απόφαση στηριζόταν σε απόρρητα στοιχεία, οι αστυνομικές αρχές δεν ήταν υποχρεωμένες να αναφέρουν σε αυτήν τα γεγονότα τα οποία προκύπτουν από τα στοιχεία αυτά, αλλά μόνον να τα θέσουν υπόψη του διοικητικού δικαστηρίου «κατά τρόπο συμβατό προς τον απόρρητο χαρακτήρα τους». Προσέθεσε ότι το δικαστήριο αποφαινόταν στην συνέχεια επί της νομιμότητας της αιτιολογίας της απόφασης, χωρίς εν τούτοις να κοινοποιήσει τα στοιχεία αυτά στους διαδίκους και χωρίς να εκθέσει το περιεχόμενό τους μέσα στην απόφασή του. Η πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου συνεπέρανε ότι η μη δημοσιοποίηση των λόγων για τους οποίους ο προσφεύγων θεωρείτο επικίνδυνος για την εθνική ασφάλεια είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του δικαιώματος του ενδιαφερομένου για

αποτελεσματική δικαστική προστασία, αλλά ότι ο περιορισμός αυτός δικαιολογείτο από επιτακτικούς λόγους δημοσίου και εθνικού συμφέροντος.

24. Την ίδια ημέρα ο διευθυντής της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής τροποποίησε την νομική βάση της κράτησης του προσφεύγοντος και αποφάσισε να θέσει τον προσφεύγοντα υπό προσωρινή κράτηση μέχρις ότου ληφθεί μία απόφαση σχετικά με την απέλασή του, εντός προθεσμίας τριών ημερών το πολύ, κάτι που όντως συνέβη (απόφαση αριθ. 445662/2-α). Στην απόφασή του, τόνιζε ότι ο προσφεύγων θεωρείτο «επικίνδυνος για την εθνική ασφάλεια, όπως τούτο προέκυπτε από το έγγραφο αριθ. 6712/827-52519 της 8 Φεβρουαρίου 2011».

25. Με δύο αποφάσεις με ημερομηνία 14 Μαρτίου 2011, ο διευθυντής της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος (απόφαση αριθ. 445662/2-β) και την θέση του υπό κράτηση μέχρι την εκτέλεση της τελευταίας και για ένα μέγιστο χρονικό διάστημα έξι μηνών (απόφαση αριθ. 445662/2-γ). Οι δύο αποφάσεις στηρίζονταν, μεταξύ άλλων, στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το έγγραφο αριθ. 6712/827-52519 της 8 Φεβρουαρίου 2011, ο προσφεύγων θεωρείτο επικίνδυνος για την εθνική ασφάλεια.

26. Στις 17 Μαρτίου 2011 ο προσφεύγων κατέθεσε προσφυγή κατά της απόφασης που διέταξε την απέλασή του. Την ίδια ημέρα, ο διευθυντής της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής απέρριψε την προσφυγή αυτή (απόφαση αριθ. 11/4000/7/986).

27. Στις 23 Μαρτίου 2011 ο προσφεύγων κατέθεσε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο του Πειραιά μία αίτηση ακύρωσης των αποφάσεων 11/4000/7/986 και 445662/2-β. Η αίτηση ακύρωσης αυτή συνοδευόταν από μία αίτηση αναστολής της απόφασης απέλασης, καθώς και από μία αίτηση για την έκδοση προσωρινής διαταγής. Ο προσφεύγων υποστήριζε ειδικότερα ότι είχε στην διάθεσή του εξήντα ημέρες για να καταθέσει αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης της επιτροπής ενστάσεων και ότι η απέλασή του ενείχε, κατ'αυτόν, παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Παραπονιόταν ότι οι πιο πάνω αναφερόμενες αποφάσεις στηρίζονταν, αφ'ενός, σε έγγραφα τα οποία ουδέποτε είχαν έλθει σε γνώση του και, αφετέρου, στην γενική διαπίστωση ότι συνιστούσε απειλή για την εθνική ασφάλεια, με αποτέλεσμα να μην είναι επαρκώς αιτιολογημένες. Τέλος, ανέφερε ότι δεν είχε λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούσαν την απέλασή του.

28. Στις 29 Απριλίου 2011 η αίτηση για την έκδοση προσωρινής διαταγής την οποία είχε καταθέσει ο προσφεύγων απορρίφθηκε.

29. Στις 2 Μαΐου 2011, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών μία αίτηση ακύρωσης της απόφασης της επιτροπής ενστάσεων που είχε απορρίψει την αίτησή του για την χορήγηση ασύλου.

30. Στις 31 Μαΐου 2011 ο προσφεύγων απελάθηκε στον Λίβανο. Εκεί, κατά τα λεγόμενά του, συνελήφθη αυθημερόν από τις αρχές του Λιβάνου και βασανίστηκε επί δύο εβδομάδες. Σε μία μη επακριβώς καθοριζόμενη ημερομηνία, τον Σεπτέμβριο 2011, του επιτράπηκε να διαμείνει σε ένα στρατόπεδο προσφύγων. Ενώπιον του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δηλώνει ότι φοβάται για την ζωή του και δέχεται απειλές εκ μέρους των μελών του κινήματος της Φατάχ.

31. Στις 2 Ιουνίου 2011 η δικηγόρος του προσφεύγοντος απηύθυνε εκ νέου στην υπηρεσία απελάσεων της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής μία αίτηση πρόσβασης στον φάκελο του πελάτη της. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι ο φάκελος του προσφεύγοντος περιείχε άκρως απόρρητα έγγραφα και ότι η χορήγηση αντιγράφων θα έβλαπτε την ασφάλεια του Κράτους.

32. Στις 8 Ιουνίου 2011 έλαβε χώρα μία συζήτηση ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά. Από τον φάκελο προκύπτει ότι, κατά την συζήτηση, δεν υπήρξε νομιμοποίηση πληρεξουσίου δικηγόρου.

33. Στις 10 Ιουνίου 2011 ο προσφεύγων κατέθεσε μία αίτηση επανασυζήτησης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά. Υποστήριζε ότι η έλλειψη νομιμοποίησης πληρεξουσίου οφειλόταν σε γεγονός ανωτέρας βίας.

34. Στις 12 Ιουλίου 2011 το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά απέρριψε την αίτηση αναστολής της εκτέλεσης της απόφασης απέλασης (απόφαση αριθ. 467/2011). Σημείωσε ότι τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος που αφορούσαν, αφ' ενός, την δήθεν απουσία δικαστικής προστασίας και, αφ' ετέρου, την επικαλούμενη παραβίαση των άρθρων της Σύμβασης ήταν απαράδεκτα διότι αφορούσαν την βασιμότητα της αίτησης για την χορήγηση ασύλου. Έκρινε επίσης ότι οι αρνητικές συνέπειες της παραμονής του προσφεύγοντος στην Ελλάδα ήταν πλέον σημαντικές από την ανεπανόρθωτη ζημία την οποία αυτός υποστήριζε ότι υφίσταται από την απέλασή του στον Λίβανο, και ότι επομένως η σημασία της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος υπερίσχυε εν προκειμένω.

35. Με την απόφασή του αριθ. Α30/2011 της 12 Σεπτεμβρίου 2011, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά, επιφυλασσόμενο ως προς την έκδοση οριστικής απόφασης, ανέβαλε την υπόθεση ενόψει της εξέτασης της αίτησης επανασυζήτησης η οποία είχε κατατεθεί από τον προσφεύγοντα.

36. Στις 8 Μαρτίου 2012, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά απέρριψε τόσο την προσφυγή του προσφεύγοντος κατά της απόφασης απέλασης όσο και την αίτηση επανασυζήτησης ως απαράδεκτες (απόφαση αριθ. Α26/2012). Σημείωσε ότι ο προσφεύγων δεν είχε υπογράψει τις προσφυγές αυτές και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε προβεί στην εξουσιοδότηση ενός δικηγόρου σύμφωνα με το άρθρο 27 του προεδρικού διατάγματος 18/1989.

37. Στις 9 Ιουλίου 2013, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε την προσφυγή του προσφεύγοντος κατά της απόφασης της επιτροπής ενστάσεων, λόγω απαραδέκτου κατ'εφαρμογήν του άρθρου 17 § 4 του προεδρικού διατάγματος 18/1989 (απόφαση αριθ. 2217/2013). Σημείωσε ειδικότερα ότι η αίτηση ακύρωσης είχε υπογραφεί μόνον από τον προσφεύγοντα και όχι από τον πληρεξούσιό του.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και η πρακτική

38. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και η πρακτική εν προκειμένω περιγράφονται στις αποφάσεις *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας* [GC] (αριθ. 30696/09, CEDH 2011), *Bygylashvili κατά Ελλάδα* (αριθ. 58164/10, 25 Σεπτεμβρίου 2012), *Barjamaj κατά Ελλάδα* (αριθ. 36657/11, 2 Μαΐου 2013), *A.F. κατά Ελλάδα* (αριθ. 53709/11, 13 Ιουνίου 2013), *Horshill κατά Ελλάδα* (αριθ. 70427/11, 1^η Αυγούστου 2013), *Khuroshvili κατά Ελλάδα* (αριθ. 58165/10, 12 Δεκεμβρίου 2013), και *B.M κατά Ελλάδα* (αριθ. 53608/11, 19 Δεκεμβρίου 2013).

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

39. Επικαλούμενος τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες κράτησής του στους χώρους της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής καθώς και για την απουσία αποτελεσματικής προσφυγής προκειμένου να αμφισβητήσει τις συνθήκες αυτές.

40. Στην βάση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3, ο προσφεύγων καταγγέλλει, αφ'ενός, την απουσία αποτελεσματικού ενδίκου μέσου προκειμένου να παραπονεθεί για την απόφαση η οποία είχε διατάξει την απέλασή του και, αφ'ετέρου, παραλείπει στην εκ μέρους των αρχών εξέταση της αίτησής του για χορήγηση ασύλου.

41. Υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης, ο προσφεύγων επικρίνει το γεγονός ότι δεν ελήφθησαν υπόψη μία εναλλακτική λύση αντί της κράτησης και οι συνθήκες της κράτησής του, τις οποίες χαρακτηρίζει κακές. Προσθέτει ότι η κράτηση

αυτή δεν ήταν αναγκαία για τον λόγο ότι δεν εξυπηρετούσε την καλή διεξαγωγή της διαδικασίας της χορήγησης ασύλου, ότι οι αρχές τον θεώρησαν επικίνδυνο για την εθνική ασφάλεια στηριζόμενες σε ένα έγγραφο χαρακτηρισθέν «άκρως απόρρητο», του οποίου αυτός φέρεται να μην έλαβε ποτέ γνώση, και ότι ο κίνδυνος για την δημόσια τάξη δεν εμφανιζόταν αφ'εαυτού ως λόγος που να δικαιολογεί την κράτηση υπό το άρθρο 5 § 1.

42. Στο επίπεδο του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται διότι δεν ενημερώθηκε για τους λόγους της κράτησής του, λαμβανομένης υπόψη ιδιαίτερα της θεμελίωσης της τελευταίας επί ενός εγγράφου χαρακτηρισμένου «άκρως απόρρητο».

43. Τέλος, επικαλούμενος το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται διότι η κράτησή του δεν απετέλεσε το αντικείμενο δικαστικού ελέγχου και διότι δεν μπόρεσε να αμφισβητήσει το περιεχόμενο του εγγράφου αριθ. 6712/827-52519 της 8 Φεβρουαρίου 2011 που είναι χαρακτηρισμένο «άκρως απόρρητο».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

A. Επί της επικαλούμενης παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης λόγω των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος

44. Επικαλούμενος το άρθρο 3 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες κράτησής του στους χώρους της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

45. Η Κυβέρνηση επικαλέστηκε την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων. Αναφέρει ότι ο προσφεύγων, όταν διατύπωσε τις αντιρρήσεις του ως προς την κράτησή του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, στις 25 Φεβρουαρίου 2011, δεν προέβαλε παράπονα σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του, προσθέτει δε ότι το εθνικό δίκαιο, ήτοι το άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005, επέτρεπε, κατά τον κρίσιμο χρόνο, στον πρόεδρο του διοικητικού δικαστηρίου να εξετάσει την νομιμότητα της κράτησης, συμπεριλαμβανομένων και των συνθηκών κράτησης των ενδιαφερομένων.

46. Ο προσφεύγων απαντά ότι δεν είχε στην διάθεσή του αποτελεσματικό ένδικο μέσο ώστε να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του και εκτιμά ότι, υπό τις προκείμενες συνθήκες, αυτός έπραξε ότι θα μπορούσε να ζητηθεί εύλογα από αυτόν. Υποστηρίζει ότι το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005, όπως έχει τροποποιηθεί από τον νόμο 3907/2011, δεν προβλέπει ρητώς ένα ένδικο μέσο μέσω του οποίου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προβάλουν τέτοιους ισχυρισμούς ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι πρόκειται για διάταξη αόριστη και διφορούμενη ως προς τούτο, δεδομένου ότι φέρεται να αφήνει την εξέταση των συνθηκών της κράτησης στην διακριτική ευχέρεια του αρμοδίου δικαστή. Προσθέτει ότι το ίδιο αυτό άρθρο δεν επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους ούτε να ζητήσουν την απόλυσή τους εξαιτίας των κακών συνθηκών κράτησής τους ή την μεταγωγή τους σε ένα άλλο κατάστημα ή ένα άλλο μέτρο προς τον σκοπό της διακοπής των κακών συνθηκών κράτησης. Ο προσφεύγων επικαλείται ειδικότερα τις αποφάσεις *Housein κατά Ελλάδας* (αριθ. 71825/11, 24 Οκτωβρίου 2013), *F.H. κατά Ελλάδας* (αριθ. 78456/11, 31 Ιουλίου 2014), *Mohammad και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 48352/12, 15 Ιανουαρίου 2015), και *R.T. κατά Ελλάδας* (αριθ. 5124/11, 11 Φεβρουαρίου 2016), και εκτιμά ότι δεν υπήρχε στην ελληνική έννομη τάξη ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο μέσω του οποίου οι ενδιαφερόμενοι να μπορούσαν να παραπονεθούν για τις συνθήκες κράτησής τους. Εξάλλου, ο προσφεύγων θεωρεί ότι η νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων επί του ζητήματος αυτού δεν έχει παγιωθεί. Προς τούτο, υποβάλλει στο Δικαστήριο αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων οι οποίες, κατ'αυτόν, δείχνουν ότι ο διοικητικός δικαστής δεν προβαίνει με τον προσήκοντα τρόπο σε μία εξέταση των συνθηκών κράτησης. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι δεν έτυχε νομικής προστασίας και ότι, λαμβανομένης υπόψη της απόλυτης φύσης του άρθρου 3 της Σύμβασης, τα εθνικά δικαστήρια είχαν την υποχρέωση να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να τον προστατεύσουν από μεταχειρίσεις αντίθετες προς την διάταξη αυτή με δική τους πρωτοβουλία.

47. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης, δεν μπορεί να επιληφθεί παρά μόνον μετά την εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων. Οποιοσδήποτε προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στα εθνικά δικαστήρια την ευκαιρία που το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης έχει ως στόχο να επιφυλάξει στα συμβαλλόμενα Κράτη: να αποφύγουν ή να επανορθώσουν τις εναντίον του επικαλούμενες παραβιάσεις (*Cardot κατά Γαλλίας*, 19 Μαρτίου 1991, § 36, série A no. 200). Η διάταξη αυτή πρέπει να εφαρμόζεται «με κάποια ευλυγισία και χωρίς

υπερβολική τυπολατρία». Αρκεί ο ενδιαφερόμενος να έχει προβάλει ενώπιον των εθνικών αρχών «τουλάχιστον επί της ουσίας και υπό τις προϋποθέσεις και μέσα στις προθεσμίες που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο» τις αιτιάσεις τις οποίες σκοπεύει να διατυπώσει στην συνέχεια στο Στρασβούργο (*Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §§ 65-69, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV, και *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-1).

48. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει εξ αρχής ότι, στις 25 Φεβρουαρίου 2011, ο προσφεύγων διατύπωσε αντιρρήσεις ως προς την κράτησή του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά. Όμως διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων ουδόλως παραπονέθηκε για τις συνθήκες κράτησής του μέσα στην προσφυγή του και ότι οι αντιρρήσεις αυτές κατατέθηκαν από ένα μέλος της νομικής υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, μία μη κυβερνητική οργάνωση που τον είχε εντοπίσει.

49. Εξάλλου, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το άρθρο 55 του νόμου 3900/2010 (ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011) τροποποίησε το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005 κατά τρόπο ώστε ο διοικητικός δικαστής να μπορεί πλέον να εξετάζει την νομιμότητα της κράτησης ενός αλλοδαπού υπό απέλαση. Ως προς τούτο, σημειώνει ότι οι συνθήκες κράτησης υπάγονται στην νομιμότητα αυτήν και ότι πολλοί παραπονούμενοι έχουν αρχίσει να αναφέρονται στην διάταξη αυτή μέσα στις αντιρρήσεις τους, όπως είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει σε ορισμένες από αυτές τις πρόσφατες αποφάσεις. Επιπλέον, παρατηρεί ότι το άρθρο 30 § 1 του νόμου 3907/2011 (ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 26 Ιανουαρίου 2011) ορίζει ότι, προκειμένου να διαταχθεί ή να διατηρηθεί το μέτρο της κράτησης, λαμβάνονται υπόψη η διαθεσιμότητα των κατάλληλων τόπων κράτησης και η δυνατότητα της εξασφάλισης ανθρωπίνων συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους.

50. Το Δικαστήριο διαπιστώνει εν προκειμένω ότι ο ενδιαφερόμενος ουδόλως αναφέρθηκε στους λόγους που φέρονται να εμποδίσαν τους πληρεξουσίους του να συμπεριλάβουν, μέσα στις αντιρρήσεις του όσον αφορά την κράτησή του ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου, αιτιάσεις σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του. Παρατηρεί ότι, αντίθετα με τον προσφεύγοντα της παρούσας υπόθεσης, στις πιο πάνω αναφερόμενες αποφάσεις *Houssein, F.H., Mohammad και λοιποί* και *R.T.*, τις οποίες επικαλέστηκε ο τελευταίος, οι προσφεύγοντες είχαν προβάλει αιτιάσεις σχετικά με τις συνθήκες κράτησης ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου.

51. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

B. Επί της επικαλούμενης παραβίασης του άρθρου 5 §§ 1, 2 και 4 του άρθρου 13 της Σύμβασης

52. Υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται ότι καμία εναλλακτική λύση αντί της κράτησης δεν εξετάστηκε και ότι η κράτησή του έλαβε χώρα κάτω από κακές συνθήκες. Προσθέτει ότι η κράτηση αυτή δεν ήταν αναγκαία για τον λόγο ότι δεν εξυπηρετούσε την καλή εξέλιξη της διαδικασίας της χορήγησης ασύλου, ότι οι αρχές τον θεώρησαν επικίνδυνο για την εθνική ασφάλεια στηριζόμενες πάνω σε ένα έγγραφο «άκρως απόρρητο», του οποίου φέρεται να μην είχε λάβει γνώση, και ότι ο κίνδυνος για την δημόσια τάξη δεν εμφανιζόταν αφ'εαυτού ως λόγος που να δικαιολογεί την κράτηση υπό το άρθρο 5 § 1. Στο επίπεδο του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται διότι δεν ενημερώθηκε για τους λόγους της κράτησής του, λαμβανομένης υπόψη ιδιαίτερα της θεμελίωσης της τελευταίας επί ενός εγγράφου χαρακτηρισμένου «άκρως απόρρητο». Τέλος, επικαλούμενος τα άρθρα 5 § 4 και 13 της Σύμβασης, καταγγέλλει την απουσία αποτελεσματικού ενδίκου μέσου για να αμφισβητήσει τις συνθήκες κράτησής του, την αναποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου τους, καθώς την αδυναμία του να αμφισβητήσει το περιεχόμενο του εγγράφου αριθ. 6712/827-52519 της 8 Φεβρουαρίου 2011 που είναι χαρακτηρισμένο «άκρως απόρρητο». Οι διατάξεις αυτές έχουν ως εξής:

Άρθρο 5

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

(στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρانونώς εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

2. Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορήται κατά το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπωμένην εναντίον του κατηγορίαν.

(...)

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

(...))»

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

53. Η Κυβέρνηση επικαλείται την μη τήρηση της προθεσμίας των έξι μηνών, υποστηρίζοντας ειδικότερα ότι η προσφυγή κατατέθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2011, ήτοι περισσότερο από έξι μήνες μετά την δημοσίευση, στις 2 Μαρτίου 2011, της απόφασης αριθ. Π163/2011 της προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά με την οποία απορρίφθηκαν οι αντιρρήσεις που σχετίζονται με την κράτηση του προσφεύγοντος.

54. Ο τελευταίος απαντά ότι η προσφυγή του κατατέθηκε εντός προθεσμίας έξι μηνών. Αναφέρει ότι τα προβλήματα που σχετίζονται με την νομιμότητα και με τις συνθήκες της κράτησής του παρέμειναν στην διάρκεια ολόκληρου του χρονικού διαστήματος της κράτησής του και μέχρι την απέλασή του στον Λίβανο, στις 31 Μαΐου 2011.

55. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η προθεσμία των έξι μηνών που προβλέπεται από το άρθρο 35 § 1 στοχεύει να εξασφαλίζει την νομική ασφάλεια, εγγυούμενη ότι οι υποθέσεις οι οποίες θέτουν ζητήματα σχετιζόμενα με την Σύμβαση θα μπορούν να εξετάζονται εντός λογικής προθεσμίας και ότι οι αποφάσεις οι οποίες έχουν ληφθεί να μην είναι αιωνίως δεκτικές αμφισβήτησης. Ο κανόνας αυτός σημειώνει το χρονικό όριο του ελέγχου ο οποίος πραγματοποιείται από τα όργανα της Σύμβασης και υποδεικνύει στους ιδιώτες όπως και στις αρχές το χρονικό όριο πέρα από το οποίο ο έλεγχος αυτός δεν μπορεί πλέον να ασκηθεί. Κατά γενικό κανόνα, η προθεσμία των έξι μηνών αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία της τελεσίδικης απόφασης η οποία

εκδόθηκε μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων (*Βαρνάβα και λοιποί κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 και 16073/90, §§ 156-157, CEDH 2009).

56. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων έκανε χρήση του ενδίκου μέσου το οποίο συνιστά την διατύπωση αντιρρήσεων όσον αφορά την κράτησή του, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 76 του νόμου 3386/2005. Στις 2 Μαρτίου 2011, η πρόεδρος του διοικητικού δικαστηρίου απέρριψε τις αντιρρήσεις με τις οποίες αυτός αμφισβητούσε την νομιμότητα της κράτησής του. Όμως, ο προσφεύγων προσέφυγε μόλις στις 30 Νοεμβρίου 2011, ήτοι περισσότερο από έξι μήνες μετά την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση.

57. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί λόγω μη τήρησης της εξάμηνης προθεσμίας, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

Γ. Επί της επικαλούμενης παραβίασης του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 ως προς τις διαδικασίες ασύλου και απέλασης του προσφεύγοντος στον Λίβανο

58. Επικαλούμενος τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται, κατ'αρχήν, αφ'ενός, για την απουσία αποτελεσματικού ενδίκου μέσου προκειμένου να αμφισβητήσει την απόφαση η οποία είχε διατάξει την απέλασή του και, κατά δεύτερο λόγο, ελλείψεις του συστήματος της εξέτασης εκ μέρους των αρχών της αίτησής του για χορήγηση ασύλου.

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

α) Η Κυβέρνηση

59. Η Κυβέρνηση αναφέρει κατ'αρχήν ότι η ένσταση του προσφεύγοντος κατά της απόφασης με την οποία διατάχθηκε η απέλασή του εξετάστηκε ταχέως από το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά και ότι το γεγονός ότι αυτό το ένδικο μέσο απορρίφθηκε δεν αναιρεί σε τίποτε την αποτελεσματικότητα του τελευταίου. Όσον αφορά την εξέταση της αίτησης του προσφεύγοντος για χορήγηση ασύλου, ισχυρίζεται ότι αυτή εξετάστηκε σε δεύτερο βαθμό από την επιτροπή ενστάσεων, η οποία φέρεται να είναι ανεξάρτητη από την αστυνομία. Προσθέτει ότι, κατά την διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων για την χορήγηση ασύλου, οι ενδιαφερόμενοι

έχουν το δικαίωμα να παρασταθούν αυτοπροσώπως, να συνοδεύονται από έναν δικηγόρο ή οποιονδήποτε άλλον σύμβουλο και να εκθέτουν τους ισχυρισμούς τους κατά τρόπο λεπτομερή. Επιπλέον, κατά τους ισχυρισμούς της, οποιοδήποτε μέτρο απομάκρυνσης αναστέλλεται μέχρις ότου η επιτροπή ενστάσεων να δημοσιεύσει την απόφασή του. Κατά την γνώμη της Κυβέρνησης, εν προκειμένω, όλοι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος έχουν εξεταστεί και απορριφθεί από την επιτροπή ενστάσεων με μία απόφαση πλήρως αιτιολογημένη.

β) Ο προσφεύγων

60. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με τις διαθέσιμες εκθέσεις κατά τον χρόνο των γεγονότων, είχε αποδειχθεί ότι, σε περίπτωση απέλασης προς τον Λίβανο, κινδύνευε να υποβληθεί σε βασανιστήρια και σε κακομεταχείριση τόσο εκ μέρους των μελών του κινήματος της Φατάχ όσο και εκ μέρους των αρχών του Λιβάνου. Υποστηρίζει ότι πράγματι υποβλήθηκε σε βασανιστήρια μετά την απέλασή του και ότι διατρέχει ακόμη τον κίνδυνο να υποστεί κακομεταχείριση. Αναφέρει επίσης ότι, στην υπόθεση *Auad κατά Βουλγαρίας* (αριθ. 46390/10, 11 Οκτωβρίου 2011), το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει ότι οι Παλαιστίνιοι τους οποίους οι αρχές υποπτεύονταν ότι είχαν δεσμούς με τζιχαντιστικές οργανώσεις κινδύνευαν να υποβληθούν σε μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης σε περίπτωση απέλασης προς τον Λίβανο.

61. Επιπλέον, ο προσφεύγων επιχειρηματολογεί ότι, σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου, ένα ένδικο μέσο είναι αποτελεσματικό μόνον εφόσον η άσκησή του καταλήγει στην αναστολή ενός μέτρου απομάκρυνσης, και προσθέτει ότι το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει μία παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 σε υποθέσεις στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι είχαν απομακρυνθεί πριν οι εθνικές αρχές αποφανθούν επί της συμβατότητας προς την Σύμβαση του μέτρου της απομάκρυνσης. Υποστηρίζει ότι εν προκειμένω δεν είχε στην διάθεσή του ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο κατά της απόφασης με την οποία διατάχθηκε η απέλασή του, και εκτιμά ότι οι αποφάσεις των αστυνομικών αρχών όσον αφορά την απέλασή του εκδόθηκαν κατά τρόπο αυτοματοποιημένο. Επί του ζητήματος αυτού, διευκρινίζει ότι δεν είχε την δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμά του της ακρόασης και ότι οι αρμόδιες αρχές δεν είχαν λάβει υπόψη τους τις προσωπικές συνθήκες του στον Λίβανο. Καταγγέλλει εξάλλου την ένσταση κατά της

απόφασης με την οποία διατάχθηκε η απέλασή του ενώπιον του διευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής κατά το ότι αυτή εξετάστηκε από την αστυνομία.

62. Επίσης, ο προσφεύγων αναφέρει ότι απελάθηκε προς τον Λίβανο το Μάιο 2011, ήτοι μία ημερομηνία κατά την οποία το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά δεν είχε ακόμη αποφανθεί ούτε επί της αίτησης αναστολής της εκτέλεσης της απόφασης απέλασης ούτε επί της ένστασής του κατά της απόφασης απέλασης. Υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί του όσον αφορά τον κίνδυνο μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 3 της Σύμβασης ουδέποτε εξετάστηκαν από ένα αμερόληπτο όργανο. Προσθέτει ότι η κατάθεση ένστασης κατά της απόφασης με την οποία διατάχθηκε η απέλασή του δεν είχε αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα και ότι το διοικητικό δικαστήριο δεν ήταν αρμόδιο να εξετάσει την ουσία της υπόθεσης αλλά μόνον να προβεί σε έλεγχο των νομικών πλημμελειών της. Ο προσφεύγων αναφέρει επίσης ότι, σύμφωνα με την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η διοίκηση οφείλει να απέχει από την εκτέλεση ενός μέτρου απομάκρυνσης μέχρι την εξέταση της αίτησης αναστολής της εκτέλεσης, και ότι τούτο δεν συνέβη εν προκειμένω.

63. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για πολλές παραλείψεις της διαδικασίας εξέτασης της αίτησής του για χορήγηση ασύλου. Κατ'αρχήν, εκθέτει ότι το αίτημα αυτό εξετάστηκε μόνον συνοπτικά στον πρώτο βαθμό και ότι η αστυνομία δεν τον είχε ενημερώσει για τα δικαιώματά του ούτε προέβη σε εμπεριστατωμένη εξέταση της υπόθεσής του. Κατά δεύτερο λόγο, αναφέρει ότι ούτε αυτός ούτε η επιτροπή ενστάσεων δεν είχαν πρόσβαση σε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, και ειδικότερα στο χαρακτηρισμένο ως «άκρως απόρρητο» έγγραφο το οποίο μνημονεύεται στην απόφαση που διέταξε την κράτησή του. Κατά τους ισχυρισμούς του, η επιτροπή ενστάσεων έλαβε εν τούτοις υπόψη άρθρα που δημοσιεύθηκαν στον τύπο σύμφωνα με τα οποία είχε επιδοθεί σε τρομοκρατικές δραστηριότητες.

64. Ο προσφεύγων εκτιμά επίσης ότι δεν μπόρεσε να ετοιμαστεί για την συνέντευξη ενώπιον της επιτροπής ενστάσεων, ειδικότερα διότι δεν είχε τον απαραίτητο χρόνο να το πράξει. Υποστηρίζει ότι η συνέντευξη έλαβε χώρα παρά την κακομεταχείριση στην οποία υποστηρίζει ότι υποβλήθηκε από την αστυνομία μετά την σύλληψή του. Προσθέτει ότι η αίτησή του για αναβολή της συνέντευξης, η οποία διατυπώθηκε προκειμένου να του επιτραπεί να έχει πρόσβαση στην δικογραφία, απορρίφθηκε, ότι τα μέλη της επιτροπής ενστάσεων δεν ήταν καλά προδιατεθειμένα έναντι του, ότι το πρακτικό της συνέντευξης ήταν ανακριβές, ότι η πιο πάνω αναφερόμενη επιτροπή δεν είχε ζητήσει την εξέταση από πραγματογνώμονα

προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη των βασανιστηρίων στα οποία αυτός υποστήριζε ότι είχε υποβληθεί στον Λίβανο και ότι η απόφαση της εν λόγω επιτροπής δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Αναφέρει εξάλλου ότι η αρχή της εμπιστευτικότητας δεν τηρήθηκε εξαιτίας ειδικότερα της παρουσίας αστυνομικών κατά την διάρκεια της συνέντευξης.

65. Τέλος, ο προσφεύγων επικρίνει την διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών για την ακύρωση της απόφασης της επιτροπής ενστάσεων για τον λόγο ότι δεν είχε αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα και είχε υπερβολική διάρκεια και για τον λόγο ότι αφορούσε μόνον έναν έλεγχο νομιμότητας και όχι μία εξέταση της ουσίας της υπόθεσης.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

66. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 1 της Σύμβασης, οι εθνικές αρχές είναι υπεύθυνες κατ'αρχήν για την υλοποίηση και την κύρωση των εγγυημένων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Ο μηχανισμός της προσφυγής ενώπιον του έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με τα εθνικά συστήματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η επικουρικότητα αυτή διατυπώνεται από τα άρθρα 13 και 35 § 1 της Σύμβασης (*Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 152, CEDH 2000-XI).

67. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί πολλές φορές ότι το άρθρο 13 της Σύμβασης εγγυάται την ύπαρξη μέσα στο εθνικό δίκαιο ενός ενδίκου μέσου το οποίο να επιτρέπει την επίκληση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών της Σύμβασης, όπως αυτά θεσπίζονται από αυτήν. Η διάταξη αυτή έχει συνεπώς ως συνέπεια να απαιτεί ένα εθνικό ένδικο μέσο που να επιτρέπει την εξέταση του περιεχομένου μιας «υπερασπίσιμης αιτίας» θεμελιωμένης στην Σύμβαση και να προσφέρει την προσήκουσα επανόρθωση. Το εύρος της υποχρέωσης η οποία επιβάλλεται στα συμβαλλόμενα Κράτη από το άρθρο 13 ποικίλλει ανάλογα με την φύση της αιτίας του προσφεύγοντος (*Allanazarova κατά Ρωσίας*, αριθ. 46721/15, § 92, 14 Φεβρουαρίου 2017, *S.K. KATA Ρωσίας*, αριθ. 52722/15, § 70, 14 Φεβρουαρίου 2017, *Khlaifia και λοιποί κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 16483/12, § 268, CEDH 2016, και *Gebremedhin [Gebaramadhien] κατά Γαλλίας*, αριθ. 25389/05, § 53, CEDH 2007-II).

68. Προκειμένου να καθοριστεί αν το άρθρο 13 της Σύμβασης έχει εν προκειμένω εφαρμογή, το Δικαστήριο οφείλει συνεπώς να διερευνήσει αν ο προσφεύγων μπορεί

να προβάλλει ότι έχει μία υπερασπίσιμη αιτίαση υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης.

69. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, κατά την κατάθεση της προσφυγής, ο προσφεύγων εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους εξαναγκάστηκε να εγκαταλείψει τον Λίβανο (πιο πάνω παράγραφοι 6-8). Ειδικότερα, ενώπιον του, ο ενδιαφερόμενος ισχυρίζεται ότι συνελήφθη και κατηγορήθηκε από τα μέλη του κινήματος της Φατάχ ότι είχε ενεργήσει κατά των συμφερόντων της στην αρχή της δεκαετίας του 2000, στην συνέχεια βασανίστηκε και παραδόθηκε στις αρχές του Λιβάνου και στην συνέχεια βασανίστηκε εκ νέου στα χέρια των τελευταίων. Υποστηρίζει επίσης ότι, μετά την απέλασή του στον Λίβανο, στις 31 Μαΐου 2011, συνελήφθη από τις αρχές του Λιβάνου και βασανίστηκε επί δύο εβδομάδες, και δηλώνει ότι φοβάται για την ζωή του και ότι δέχεται απειλές εκ μέρους των μελών του κινήματος της Φατάχ (πιο πάνω παράγραφος 30).

70. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει ενώπιον του κάποιο στοιχείο σε στήριξη των ισχυρισμών του, και ειδικότερα κανένα έγγραφο όπως ιατρικά πιστοποιητικά και προσκλήσεις (βλέπε, *a contrario*, *A.E.A. κατά Ελλάδας*, αριθ. 39034/12, §§ 73-74, 15 Μαρτίου 2018, πιο πάνω αναφερόμενη *R.T. κατά Ελλάδας*, §§ 70-71, και *A.Y. κατά Ελλάδας*, αριθ. 58399/11, §§ 70-71, 5 Νοεμβρίου 2015).

71. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ασφαλώς, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης κατάστασης στην οποία βρίσκονται συχνά οι αιτούντες άσυλο, είναι συχνά απαραίτητο να τους αναγνωριστεί η ελαφρυντική περίσταση της αμφιβολίας κατά την εξέταση της αξιοπιστίας των δηλώσεών τους. Εν τούτοις, όταν οι πληροφορίες που υποβάλλονται δίνουν αφορμή να αμφιβάλλει κανείς για το αληθές των δηλώσεων του αιτούντος άσυλο, ο τελευταίος είναι υπεύθυνος να παράσχει μία ικανοποιητική εξήγηση για τις ανακρίβειες οι οποίες περιέχονται μέσα στις δηλώσεις του (πιο πάνω αναφερόμενη *F.G. κατά Σουηδίας*, § 113, *Collins και Akaziebie κατά Σουηδίας* (απόφαση επί του παραδεκτού), αριθ. 23944/05, 8 Μαρτίου 2007, και *S.H.H. κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 60367/10, § 71, 29 Ιανουαρίου 2013).

72. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι κατά γενικό κανόνα τα εθνικά δικαστήρια είναι πλέον αρμόδια να εκτιμήσουν την αξιοπιστία της εκδοχής των πραγματικών περιστατικών η οποία προβλήθηκε ενώπιον τους δεδομένου ότι έχουν την δυνατότητα να δουν τον ενδιαφερόμενο, ο οποίος υπογράφει τους επίδικους ισχυρισμούς, να τον ακούσουν και να αξιολογήσουν την συμπεριφορά του (*R.C. κατά*

Σουηδίας, αριθ. 41827/07, § 52, 9 Μαρτίου 2010, *M.E. κατά Σουηδίας*, αριθ. 71398/12, § 78, 26 Ιουνίου 2014, και πιο πάνω αναφερόμενη *F.G. κατά Σουηδίας*, § 118). Όμως, εν προκειμένω, απορρίπτοντας την αίτηση ασύλου στον δεύτερο βαθμό αφού άκουσε τον προσφεύγοντα, η επιτροπή ενστάσεων εξέφρασε αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία του αφηγήματος του τελευταίου. Έκρινε ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος σχετικά με τον επικαλούμενο κίνδυνο ήταν αόριστοι και δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα της κατάστασης η οποία υφίσταται στον Λίβανο, όπως αυτή περιγράφεται από τις αρμόδιες εκθέσεις της εποχής των γεγονότων.

73. Το Δικαστήριο σημειώνει προς τούτο ότι ο προσφεύγων δεν παρέχει κάποια εξήγηση ενώπιον του όσον αφορά την απόκλιση μεταξύ της εκδοχής του για τα γεγονότα και των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τον Λίβανο, η οποία διαπιστώθηκε από την επιτροπή ενστάσεων. Η απόκλιση αυτή οδήγησε άλλωστε την τελευταία να διατυπώσει αμφιβολίες όσον αφορά την αξιοπιστία των δηλώσεών του και να απορρίψει την αίτησή του για χορήγηση ασύλου. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται μόνον ότι, σύμφωνα με τις διαθέσιμες εκθέσεις της εποχής των συμβάντων, ήταν αποδεδειγμένο ότι κινδύνευε να υποβληθεί σε βασανιστήρια και σε κακομεταχείριση σε περίπτωση απέλασης προς τον Λίβανο τόσο εκ μέρους των μελών του κινήματος της Φατάχ όσο και εκ μέρους των αρχών του Λιβάνου. Το Δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι, αν και ο προσφεύγων παραπονείται για πολυάριθμες παραλείψεις της διαδικασίας ενώπιον της επιτροπής αυτής, δεν προσπαθεί εν τούτοις να εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο αυτές συνδέονται με την διαπίστωση της εν λόγω επιτροπής σύμφωνα με την οποία οι δηλώσεις του δεν ήταν αξιόπιστες.

74. Λαμβανομένων υπόψη όσων εκτίθενται πιο πάνω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η θέση που υποστηρίχθηκε από τον προσφεύγοντα ως προς τον κίνδυνο κακομεταχείρισης στον Λίβανο δεν παρουσιάζει επαρκή βαθμό αξιοπιστίας προκειμένου να θεωρηθεί ότι τίθεται σοβαρό ζήτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, συντρέχει λόγος να συναχθεί εξ αυτού ότι η αιτίαση του προσφεύγοντος η ελκόμενη από την διάταξη αυτή δεν είναι υπερασπίσιμη.

75. Έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί λόγω πρόδηλης έλλειψης βασιμότητας, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 α) και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Συντάχθηκε στην γαλλική γλώσσα και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε
εγγράφως στις 6 Δεκεμβρίου 2018.

(υπογραφή)

Abel Campos

Γραμματέας

(υπογραφή)

Aleš Pejchal

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 16 Ιανουαρίου 2019

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος